

Parlamentul
Republicii Moldova

RM ___/02-___

___ aprilie 2025

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale și penalitățile aferente pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistență medicală).

*Anexă: Proiectul de lege – 5 file
Nota de fundamentare – 12 file*

Deputați în Parlament

L E G E

pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale și penalitățile aferente pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistență medicală).

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, Codului vamal nr.1149/2000, Codului vamal nr.95/2021, Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018, Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002,

(1) Se anulează majorările de întârziere (penalitățile) nestinse, aferente plasării în liberă circulație (import) a hederelor de la poziția tarifară 8433 în perioada 01 ianuarie 2023 până la 27 martie 2024.

(2) Prevederile prezentei legi exonerează răspunderea contravențională și/sau penală pentru abaterile ce vizează plasarea în liberă circulație (import) a hederelor de la poziția tarifară 8433 în perioada 01 ianuarie 2023 până la 27 martie 2024.

Art. II. – Codul vamal nr. 95/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 219–225, art. 238), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

La articolul 318:

alineatul (5):

în prima frază, cuvintele „drepturilor de import” se substituie cu cuvintele „contravalorii mijlocului de transport”;

în a doua frază, cuvintele „Drepturile de import vor fi calculate” se substituie cu cuvintele „Contravaloarea mijlocului de transport se va calcula”;

alineatul (6), cuvintele „drepturile de import” se substituie cu cuvintele „contravaloarea mijlocului de transport”.

Art. III. – Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18–19, art. 57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 10 alineatul (1) cuvintele „și de beneficiarii de protecție temporară” se substituie cu textul „, de beneficiarii de protecție temporară și solicitanții de azil”.

2. Articolul 17:

se completează cu alineatul (1³) cu următorul cuprins:

„(1³) Compania Națională de Asigurări în Medicină este în drept să încheie tranzacții privind amânarea achitării sau achitarea eșalonată a datoriilor aferente plății primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și a penalităților corespunzătoare atât până la depunerea acțiunii în instanța de judecată, cât și pe parcursul examinării cauzei în instanță, precum și în procedura de executare.

alineatul (4) se completează cu următorul enunț „Termenul de prescripție se suspendă pe perioada amânării sau eșalonării stingerii datoriilor la plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente.”.

3. La articolul 23:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Persoanele fizice care fac parte din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 și care se asigură în mod individual până la data de 31 martie, iar ulterior, pe parcursul anului, devin plătitori conform pct. 2 din anexa nr. 1, având confirmarea achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală sub formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense într-un cuantum ce depășește valoarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, aprobată prin legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul respectiv, au dreptul să solicite restituirea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă.”.

la alineatul (2¹) cuvintele „incluse la data de 1 ianuarie a anului de gestiune în una dintre” se substituie cu cuvintele „care fac parte din”.

4. La articolul 30:

alineatul (1) textul „în mărime de 0,1 %” se substituie cu textul „ , stabilită în conformitate cu alineatul (1¹)”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cuantumul penalității se determină anual în funcție de rata de bază, rotunjită până la următorul procent întreg, stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului de gestiune, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt, majorată cu 5 puncte procentuale, împărțită la numărul de zile ale anului și aproximată conform regulilor matematice până la patru zecimale.”.

Art. IV. – Prin derogare de la prevederile Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și ale Codului fiscal nr. 1163/1997, se permite, cu titlu de excepție, dlui Besedovschi Nicolae, punerea în liberă circulație (import), cu scutirea de la plata drepturilor de import, a mijlocului de transport de model Volkswagen, marca Transporter T4, număr de identificare WV2ZZZ70ZSH023106, anul fabricării 1994.

Art. V. – Se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întârziere (penalitățile) nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în liberă circulație (import) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii, ca urmare a nerespectării condițiilor stabilite pentru derularea regimului vamal, conform prevederilor art.124 alin.(14) din Codul fiscal nr.1163/1997.

Art. VI. – (1) Prin derogare de la art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Sumele achitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu titlu de drepturi de import și/sau majorări de întârziere (penalități), în baza deciziilor de regularizare menționate la art. V, nu se rambursează.

(3) Prezenta lege nu exonerează:

a) persoanele terțe care au beneficiat efectiv de mijloacele de transport plasate în liberă circulație pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii de răspunderea contravențională sau penală, dacă faptele comise întrunesc elementele unei contravenții sau infracțiuni;

b) persoanele terțe care au utilizat efectiv mijloacele de transport în scop personal sau comercial, inclusiv în baza unor contracte de înstrăinare, comodat, utilizare sau de altă natură, de la obligația de plată a datoriei vamale.

(4) Persoanele exonerate de plata datoriei vamale în temeiul prezentei legi nu mai pot beneficia, pentru viitor, de prevederile art. 103 alin. (96) și art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr.1163/1997, precum și de prevederile art.277²⁵ din Codul vamal nr. 95/2021, indiferent de termenul scurs de la data anulării deciziei de regularizare

(5) Prevederile alin.(4) nu se răsfrâng asupra persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au plasat în liberă circulație (import) mijloace de transport în lipsa certificatului de reutilare în perioada 01.01.2023 – 02.06.2023.

(6) Prin derogare de la prevederile art. 4 alin. (2), art. 30 alin. (1) din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și (j) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit. b) din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sunt scutite de plata datoriilor pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și a penalităților aferente, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) datoriile vizează primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalitățile aferente pentru anii 2023 și 2024;

b) nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă care să dispună obligația de plată a acestor datorii.

(7) Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și penalitățile aferente achitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi de persoanele prevăzute la alin. (5) nu se restituie.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă de fundamentare
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (regimul datoriilor vamale și penalitățile aferente pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, reglementări privind primele de asigurare obligatorie de asistență medicală).

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către R. Marian, D. Istratii, O. Botnaru, I. Groza, B. Maroci, A. Speianu, M. Morozova, V. Jacot, M. Gonța, V. Ghețu, M. Leahu.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1 Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat urmare a audiențelor cetățenilor și sesizărilor primite de autor cu referire la problemele cu care se confruntă aceștia.

Prezenta lege este elaborată în temeiul art. 72 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, care atribuie Parlamentului competența de a adopta legi organice în domeniul finanțelor publice și al sistemului fiscal, precum și în domeniul asigurărilor sociale și al protecției sociale.

De asemenea, proiectul are la bază necesitatea modificării și completării Codului vamal nr. 95/2021, Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și a altor acte normative relevante, în vederea reglementării unor aspecte privind facilitățile fiscale și vamale, achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și stabilirea penalităților.

2.2 Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, cadrul legal aplicabil în domeniul vamal și al asigurării obligatorii de asistență medicală conține o serie de prevederi care, în practică, generează dificultăți de interpretare, aplicare inechitabilă a normei și constrângeri pentru anumite categorii de persoane, în special cele vulnerabile.

Prezenta inițiativă legislativă are drept scop ajustarea cadrului normativ existent în domeniul vamal și al asigurărilor obligatorii de asistență medicală, în vederea eliminării acestor deficiențe.

1. Reglementările cu privire la mijloacele de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Conform Codului vamal nr. 95/2021 și Codului fiscal nr. 1163/1997, mijloacele de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii

pot fi plasate în regim de import cu scutiri de taxe, însă doar în condiții stricte, iar nerespectarea acestora atrage obligația achitării drepturilor de import, majorărilor de întârziere (penalităților) și sancțiuni contravenționale sau penale.

În practică, Serviciul Vamal a constatat cazuri în care mijloacele de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii au fost plasate în regim de import cu scutire de taxe, dar ulterior nu s-au respectat condițiile legale, ceea ce a dus la emiterea unor decizii de regularizare și impunerea de datorii vamale.

În vederea sprijinirii persoanelor cu dizabilități locomotorii, este necesară anularea datoriilor vamale și a penalităților aferente, care au fost impuse în urma acestor decizii de regularizare. Or, cadrul legal actual atestă lipsa unui mecanism legal de remediere și iertare a acestor datorii în cazul în care nu s-a constatat o intenție frauduloasă.

În Republica Moldova, persoanele cu dizabilități locomotorii beneficiază de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport necesare mobilității lor, în conformitate cu prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997 și Codului vamal nr. 95/2021. Aceste prevederi permit scutirea de la plata drepturilor de import pentru mijloacele de transport destinate exclusiv transportului persoanelor cu dizabilități, sub condiția respectării unor cerințe stricte privind utilizarea acestora. Cu toate acestea, începând cu anul 2020, Serviciul Vamal a constatat multiple cazuri în care mijloacele de transport importate cu facilități fiscale și vamale nu au fost utilizate conform destinației reglementate de lege. În special, au fost identificate situații în care autovehiculele au fost transmise în posesia sau folosința unor terțe persoane fără respectarea regimului special de utilizare, acestea au fost utilizate în scop personal sau comercial, contrar destinației exclusive prevăzute de lege iar proprietarii vehiculelor nu au fost suficient informați cu privire la restricțiile impuse de regimul vamal aplicabil. Ca urmare, Serviciul Vamal a emis decizii de regularizare prin care a stabilit obligații fiscale suplimentare, impunând plata drepturilor de import și a penalităților pentru persoanele cu dizabilități care nu au respectat condițiile de utilizare a mijloacelor de transport scutite de taxe.

Pentru a remedia aceste probleme și a asigura protecția persoanelor cu dizabilități, proiectul de lege propune anularea datoriilor vamale stabilite prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Această măsură elimină povara financiară asupra persoanelor cu dizabilități, facilitând accesul acestora la mijloace de transport necesare mobilității, corectează o aplicare disproporționată a sancțiunilor fiscale și vamale, contribuie la crearea unei societăți mai incluzive, în conformitate cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova privind protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități.

2. Cu privire la modificările la articolului 318, alin (5), (6) la Codul Vamal

La momentul actual, conform informațiilor din sistemele informaționale ale Serviciului Vamal în perioada anilor 2010-2024 au fost introduse și declarate prin acțiune peste 100 mii de mijloace de transport cu numere de înmatriculare străine, care sunt pe teritoriul vamal cu termenul de admitere temporară de 180 zile încălcat. Astfel, în raport cu persoanele (titularul regimului vamal) care au introdus aceste mijloace de transport autoritatea vamală (postul vamal) este obligată să emită un proces verbal contravențional. Ulterior, după expirarea perioadei de 30 de zile de la data aducerii la cunoștință a deciziei cu privire la contravenția vamală, dacă persoana care a fost sancționată nu a scos mijlocul de transport, autoritatea vamală urmează să închidă regimul vamal de admitere temporară din oficiu cu emiterea Deciziei de Regularizare și încasarea drepturilor de import (în cazul mijloacelor de transport a accizei). Conform datelor oferite de Ministerul Finanțelor, de regulă aceste mijloace de transport sunt cu termenul de exploatare mai mare de 10 ani și suma drepturilor de import (acciza) variază între 150 mii lei – 600 mii lei sunt cazuri peste un milion de lei.

Pentru perioada anului 2024 de către birourile vamale au fost emise 145 de Decizii de regularizare pentru încheierea din oficiu a regimului vamal de admitere temporară pentru mijloacele de transport cu termenul de admitere temporară expirat și încasarea drepturilor de import în baza art.318 alin. (5) și (6) Cod vamal. Astfel, în baza Deciziilor de regularizare menționate au fost calculate 37,75 mln. lei suma drepturilor de import, iar 1,86 mln. lei (4,93%) au fost achitate drepturile de import.

Dacă sumele datorate ar fi fost mai echitabile, persoanele fizice ar putea fi mai predispuse să le achite fără a recurge la contestarea deciziei, reducând astfel presiunea asupra instanțelor, executorilor judecătorești etc.

3. Cu referire la modificarea propuse la articolul IV din proiectul de lege

La 12 aprilie 2005, dl Besedovschi a introdus în Republica Moldova prin punctul de trecere a frontierei Giurgiulești, automobilul VW Transporter (nr. caroseriei WV2ZZZ70ZSH, procurat în Olanda), indicând anul producerii 1995. La verificarea actelor eliberate de autoritățile din Regatul Olandei, organul vamal a stabilit că automobilul VW Transporter T4 cu VIN codul WV2ZZZ70ZSH023106 este fabricat la 11 octombrie 1994.

Menționăm că în conformitate cu prevederile art.10 alin. (2) al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr. 1569/2002 (în redacția de la momentul introducerii în Republica Moldova), persoanele fizice rezidente nu aveau dreptul de a introduce pe teritoriul Republicii Moldova mijloace de transport auto cu termen de exploatare de peste 10 ani.

Astfel, s-a constatat că la momentul intrării pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a automobilului în litigiu, la 12 aprilie 2005 prevederea prohibitivă din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr.

1569/2002 era în vigoare, drept urmare unitatea de transport susmenționată era prohibită introducerii în Republica Moldova.

La 23 septembrie 2005, dl Besedovschi a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Giurgiulești (succesor în drepturi Biroul Vamal Sud) cu privire la contestarea actului administrativ. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2005 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2006, corectată prin încheierea instanței din 18 octombrie 2006, Curtea Supremă de Justiție s-a expus irevocabil în privința legalității acțiunilor organului vamal, la vămuirea mijlocului de transport nominalizat. Astfel, s-a constatat legalitatea acțiunilor Biroului Vamal Giurgiulești și a Serviciului Vamal referitoare la interzicerea vămuirii mijlocului de transport. Împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2006 Nicolae Besedovschi a depus mai multe cereri de revizuire, care au fost respinse prin încheierile aceleiași instanțe din 18 octombrie 2006, 17 martie 2010, 30 octombrie 2013, 03 decembrie 2014, 28 iunie 2017 și 27 septembrie 2017. Totodată, prin încheierile Curții Supreme de Justiție din 07 martie 2018, 16 mai 2018 și 11 iulie 2018 au fost respinse cererile de revizuire declarate de către Valentina Besedovschi împotriva deciziei aceleiași instanțe din 22 martie 2006. Totodată, la 07 martie 2019 Nicolae Besedovschi, Valentin Besedovschi, Daniel Besedovschi și Lucian Besedovschi au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal și IP "Agenția Servicii Publice" privind obligarea de a elibera documente vamale pentru achitarea taxelor vamale de import și obligarea de a înregistra mijlocul de transport.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 septembrie 2019 (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2020 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 iulie 2020), acțiunea respectivă a fost respinsă ca neîntemeiată. La 05 aprilie 2019 Nicolae Besedovschi, Valentin Besedovschi, Daniel Besedovschi și Lucian Besedovschi au depus o altă cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal și IP "Agenția Servicii Publice" cu privire la anularea actului administrativ, constatarea încălcării drepturilor asupra unui bun mobil și restabilirea situației anterioare.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 20 februarie 2020 (menținută prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2020 și decizia Curții Supreme de Justiție din 05 august 2020), acțiunea respectivă a fost respinsă ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

În același timp, în cadrul unui alt proces, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2012 (menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2013) s-a dispus obligarea ÎS CRIS "REGISTRU" să elibereze informația oficială, potrivit căreia anul fabricării automobilului în cauză este anul 1995. Nicolae Besedovschi invocă că la data de 25 martie

2013, i-a fost eliberat certificatul nr. 01/B-96, prin care se confirmă că automobilul respectiv a fost produs în anul 1995.

Ca urmare a adoptării hotărârii Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2012 (menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2013), Nicolae Besedovschi a solicitat revizuirea actelor judecătorești, prin care acțiunile organului vamal au fost considerate ca fiind conforme (hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2005, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2006) care a fost respinsă ca inadmisibilă prin încheierea din 03 decembrie 2014. În susținerea soluției de respingere a cererii de revizuire, Curtea Supremă de Justiție a statuat că certificatul ÎS CRIS "REGISTRU" nr. 01/B-96 din 25 martie 2013 nu a existat pînă la data pronunțării hotărârii Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2005, mai mult ca atât, având în vedere că această circumstanță a fost stabilită în urma unui litigiu care a avut drept finalitate obligarea autorității publice de a elibera respectivul act. După cum rezultă din materialele dosarului, Nicolae Besedovschi s-a adresat în instanța de judecată împotriva ÎS CRIS "REGISTRU" la data de 27 decembrie 2011, adică peste 5 ani de la pronunțarea deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2006, a cărei revizuire se solicită, altfel nu poate fi justificat faptul că revizuentul a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale, în timpul judecării anterioare a pricinii.

La rîndul său, Serviciul Vamal a solicitat revizuirea actelor judecătorești, pronunțate în cauza civilă la acțiunea lui Nicolae Besedovschi împotriva ÎS CRIS "REGISTRU" privind obligarea eliberării informației. În motivarea cererii de revizuire, Serviciul Vamal a invocat că pricina a fost examinată în absența sa, susținînd că Nicolae Besedovschi a depus acțiunea împotriva ÎS CRIS "REGISTRU" avînd ca scop vămuirea respectivului mijloc de transport. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2013, cererea de revizuire a Serviciului Vamal a fost respinsă, fiind menționat că litigiul din speță ține de obligarea ÎS CRIS "REGISTRU" să elibereze informația privind anul de producere a mijlocului de transport. În încheierea respectivă se mai notează că din textul acțiunii și din materialele cauzei nu rezultă că Nicolae Besedovschi intenționa să vămuiască mijlocul de transport respectiv în Republica Moldova, motiv din care Curtea Supremă de Justiție nu a constatat careva îngrădiri ale drepturilor Serviciului Vamal, ce ar putea fi aduse ca rezultat a neatragerii acestuia în proces.

Menționăm că Nicolae Besedovschi, în vederea soluționării cazului dat s-a adresat de nenumărate ori Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Finanțelor și Serviciului Vamal, însă prin răspunsurile instituțiilor vizate, problema abordată nu putea fi soluționată. Prin urmare, luând în considerație că unica soluție legală în cazul respectiv este elaborarea și adoptarea unei legi speciale, s-a elaborat proiectul legii privind plasarea sub regim vamal de punere în liberă

circulație (import) a mijlocului de transport de model VW, marca Transporter T4, număr de identificare WV2ZZZ70ZSH023106, cu achitarea drepturilor de import, conform prevederilor din anul 2005.

4. Reglementările din domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Conform Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, subiecții asigurării obligatorii de asistență medicală sunt împărțiți în mai multe categorii: cei care achită în sumă fixă și cei care plătesc contribuții procentuale. În practică, apar frecvent situații în care o persoană trece în timpul anului de la statutul de neangajat la angajat, achitând în paralel ambele tipuri de contribuții, fără posibilitatea de recuperare a sumelor achitate în sumă fixă.

Totodată, persoanele care fac parte concomitent din două categorii speciale, cum ar fi cele asigurate de Guvern și cele obligate să achite în sumă fixă, nu beneficiază de claritate normativă în privința statutului prevalent, ceea ce duce la emiterea deciziilor de executare silită pentru datorii formate, acumularea de penalități disproporționate, imposibilitatea de a renegocia sau amâna plata acestor datorii, în lipsa unui temei expres legal.

În cadrul legislației actuale, nu există un mecanism clar care să permită CNAM (Compania Națională de Asigurări în Medicină) să încheie tranzacții privind amânarea sau eşalonarea datoriilor la plata primelor de asigurare și a penalităților aferente. Această lacună poate genera dificultăți pentru contribuabilii aflați în incapacitate temporară de plată și necesită reglementare expresă.

Se propune suspendarea termenului de prescripție pe durata acestei perioade pentru a asigura o aplicare uniformă a normei juridice.

Legislația actuală prevede un quantum fix al penalității pentru întârzierile la plata primelor de asigurare, ceea ce poate duce la discrepanțe în raport cu fluctuațiile politicii monetare. Se propune stabilirea unei formule dinamice, bazate pe rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, majorată cu 5 puncte procentuale, pentru a asigura un mecanism de calcul mai echitabil și predictibil.

5. Cu privire la propunerea de anulare a majorărilor de întârziere (penalitățile) nestinse aferente importurilor a hederelor de la poziția tarifară 8433 plasate în liberă circulație

În prezent prevederile art. 103 alin. 1 pct.271) din Cod Fiscal 1163/1997 reglementează scutirea de TVA fără drept de deducere pentru tractoarele agricole de la pozițiile tarifare 870191100, 870192100, 870193100, 870194100, 870195100 și tehnica agricolă de la pozițiile tarifare 842449100, 842482100, 8432, 843320, 843330000, 843340000, 843351000, 843352000, 843353, 843359, 8436, 8437 și părți ale acestora de la pozițiile tarifare 8432, 8436 și 8437.

Totodată este relevant de precizat că poziția tarifara 8433 se regăsea în textul scutirii până în data de 01.01.2023. Astfel, în baza modificărilor operate la textul scutirii a art. 103 alin. 1 pct.271) din Cod Fiscal 1163/1997 prin legea 356/2022 pentru modificarea unor acte normative din 01.01.2023 au fost excluse de la scutirea de TVA părțile de la poziția tarifară 8433 (textul legii până la modificare: tractoarele agricole de la pozițiile tarifare 870191100, 870192100, 870193100, 870194100, 870195100 și tehnica agricolă de la pozițiile tarifare 842449100, 842482100, 8432, 843320, 843330000, 843340000, 843351000, 843352000, 843353, 843359, 8436, 8437 și părți ale acestora de la pozițiile tarifare 8432, 8433 și 8437).

În acest context specificăm că prin ordinul Directorului SV nr. 107-O din 19.03.2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind clasificarea anumitor mărfuri în Nomenclatura combinată a mărfurilor (în vigoare din 28.03.2024) s-a menționat că Heder este parte componentă a combinei agricole. Se montează practic pe toate mărcile mondiale de combine de recoltat și treierat cum ar fi John Deere, Claas, Case IH, New Holland. Constructiv este format dintr-o platformă care are în față aparatul de tăiere, un transportor, rabatorul și mecanismele de acționare. Acționarea hederului are loc doar prin intermediul prizei de putere a combinei, constructiv fiind prevăzut a fi manevrat doar de combină.

Respectiv, prin Regulile Generale de Interpretare RGI 1(Nota 2, lit. (b) de la Secțiunea XVI) și 6, Hederul identificat ca parte de combină agricolă se exclude de la supozițiile tarifare 8433 20 și 8433 59 din NCM și în acest context se regăsește la poziția tarifară 8433 90.

3.Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege prevede modificări punctuale în Codul vamal și Legea nr. 1593/2002 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală, precum și reglementări tranzitorii și derogatorii menite să corecteze situații injuste și să asigure claritate normativă.

Modificările proiectului sunt următoarele:

1. Se propune anularea datoriilor vamale constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal în raport cu mijloacele de transport plasate în regim de import cu scutire de taxe, destinate transportului persoanelor cu dizabilități locomotorii.

2. Se propune modificarea articolului 318 alineatul (5) și (6) din Codul vamal al Republicii Moldova nr.95/2021, cu scopul de a eficientiza procesele care fac parte din închiderea din oficiu a regimului vamal de admitere temporară pentru mijloacele de transport declarate prin acțiune și de a asigura o reglementare mai eficientă în raport cu mijloacele de transport introduse și care nu a fost scoase de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație (180 zile), iar acesta nu mai există (a fost

distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative sau prin declarația pe propria răspundere a persoanei).

Așadar,, prin substituirea textului ”drepturile de import” cu textul ”contravaloarea mijlocului de transport”, pentru a se încasa contravaloarea vehicolului introdus pe teritoriul Republicii Moldova, se va aplica o taxare mai echitabilă a vehiculelor introduse și nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit de legislație, ținând cont de valoarea reală a mijlocului de transport, mai ales în cazul celor cu termenul de exploatare mai mare, care au o valoare de piață redusă.

Prevederea de la art 318 are drept scop asigurarea unei mai bune colectări a veniturilor la bugetul de stat, micșorarea numărului mijloacelor de transport care se află pe teritoriul Republicii Moldova iar acesta nu mai există (a fost distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative sau prin declarația pe propria răspundere a persoanei), și a resurselor financiare utilizate de către stat.

3. Permisivitatea, cu titlul de excepție, a introducerii în libera circulației a unui mijlocului de transport de model Volkswagen, marca Transporter T4, număr de identificare WV2ZZZ70ZSH023106

4.Introducerea posibilității CNAM de a încheia tranzacții de amânare sau achitare eşalonată a datoriilor și penalităților aferente primelor AOAM în sumă fixă, înainte sau în timpul procesului judiciar și în etapa executării silite. Acesta fiind o flexibilitate procedurală printr-un mecanism expres legal de negociere a datoriilor.

Se introduce prevederea potrivit căreia termenul de prescripție se suspendă pe perioada amânării sau eşalonării plăților ceea ce este o clarificare a efectelor juridice ale eşalonării asupra termenelor legale.

Un alt element este dreptul la restituirea AOAM în sumă fixă. Persoanele fizice care achită în sumă fixă și ulterior devin angajați (cu contribuții procentuale mai mari) pot solicita restituirea primei achitate în sumă fixă. Astfel se urmărește evitarea dublei impunerii și respectarea principiului echității fiscale.

Modificarea modalității de calcul a penalității este un alt element de noutate. Penalitatea nu va mai fi fixă, ci va fi determinată anual în funcție de rata de bază a BNM + 5 p. p., împărțită la numărul de zile ale anului., ceea ce demonstrează o corelare cu realitățile economice și politica monetară.

5. Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, Codului vamal nr.1149/2000, Codului vamal nr.95/2021, Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018, Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, se anulează majorările de întârziere (penalitățile) nestinse aferente plasării în liberă circulație (import) a hederilor de la poziția tarifară 8433 în perioada 01 ianuarie 2023 până la 27 martie 2024.

3.2 Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a prezentului proiect de lege, au fost analizate mai multe opțiuni alternative pentru soluționarea problemei, însă acestea au fost considerate neviabile sau mai puțin eficiente decât măsurile propuse.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact moderat asupra sectorului public, generat în principal de adaptarea mecanismelor administrative și de evidență fiscală și vamală, fără a implica alocări bugetare suplimentare semnificative.

Statul ar fi fost obligat să suporte costuri administrative semnificative pentru recuperarea acestor datorii prin mecanisme de executare silită. Eliminarea acestor costuri prin anularea datoriilor reduce cheltuielile operaționale ale Serviciului Vamal și ale organelor fiscale.

Anularea acestor datorii reduce numărul de contestații și litigii împotriva deciziilor Serviciului Vamal, ceea ce duce la optimizarea resurselor administrative și juridice.

Statul își asumă un rol activ în protejarea persoanelor cu dizabilități, eliminând o piedică financiară în accesul acestora la mijloace de transport adaptate. Această măsură contribuie la promovarea incluziunii sociale și la îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor.

Serviciul Fiscal de Stat va trebui să asigure aplicarea corectă a modificărilor operate la Legea nr. 1593/2002, inclusiv în ceea ce privește restituirea primelor AOAM în sumă fixă și aplicarea penalităților în conformitate cu noua formulă de calcul.

CNAM va fi responsabilă de punerea în aplicare a mecanismului de amânare/eșalonare a plăților și de evidența debitorilor în conformitate cu noile prevederi, ceea ce presupune actualizarea sistemelor informaționale și a procedurilor interne.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Cu referire la modificările propuse care țin de AOAM

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact financiar limitat asupra bugetului public, fiind orientată preponderent spre regularizarea unor situații fiscale și vamale anterioare, cu efecte temporare și controlabile asupra veniturilor colectate la bugetul de stat și în fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală.

1. Anularea datoriilor vamale și penalităților aferente - se estimează că impactul bugetar rezultat din anularea datoriilor vamale și penalităților aferente mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități locomotorii va fi redus, dat fiind numărul relativ mic de cazuri vizate. Astfel, conform datelor Serviciului Vamal, impactul bugetar ca urmare a intrării în vigoare a prevederilor legii, constituie circa 26 411 mii lei.

2. Scutirea de datorii și penalități AOAM în sumă fixă - scutirea vizează doar persoanele fizice care, în mod simultan, se încadrează atât în categoria asiguraților de Guvern (conform Legii nr. 1585/1998), cât și în categoria celor obligați să achite prima în sumă fixă. Ponderea contribuțiilor AOAM fixe din totalul Fondului de Asigurării Obligatorii Medicale este de până la 2%. În 2024 au achitat prima de asigurare în sumă fixă 137903 persoane, dintre care 2390 persoane au achitat după data de 31 martie 2024. Acești 2390 persoane au achitat prima în sumă fixă în mărime integrală de 12636 lei plus penalitate.

3. Introducerea unui mecanism de amânare/eșalonare a datoriilor AOAM este măsură ce permite flexibilizarea recuperării creanțelor fără diminuarea acestora, contribuind, pe termen mediu, la creșterea gradului de conformare voluntară. Deci, nu presupune pierderi financiare, ci doar replanificarea fluxului de încasări în funcție de capacitatea de plată a contribuabilului.

4. Noua formulă de calcul a penalităților, corelată cu rata de bază stabilită de Banca Națională, asigură o abordare echitabilă și predictibilă, fără a afecta negativ veniturile bugetare.

Cu privire la modificările propuse la Art 318 din Codul Vamal

La momentul actual, conform informațiilor din sistemele informaționale ale Serviciului Vamal în perioada anilor 2010-2024 au fost introduse și declarate prin acțiune peste 100 mii de mijloace de transport cu numere de înmatriculare străine, care sunt pe teritoriul vamal cu termenul de admitere temporară de 180 zile încălcat. Astfel, în raport cu persoanele (titularul regimului vamal) care au introdus aceste mijloace de transport autoritatea vamală (postul vamal) este obligată să emită un proces verbal contravențional. Ulterior, după expirarea perioadei de 30 de zile de la data aducerii la cunoștință a deciziei cu privire la contravenția vamală, dacă persoana care a fost sancționată nu a scos mijlocul de transport, autoritatea vamală urmează să închidă regimul vamal de admitere temporară din oficiu cu emiterea Deciziei de Regularizare și încasarea drepturilor de import (în cazul mijloacelor de transport a accizei). De regulă aceste mijloace de transport sunt cu termenul de exploatare mai mare de 10 ani și suma drepturilor de import (acciza) variază între 150 mii lei – 600 mii lei sunt cazuri peste un milion de lei.

Pentru perioada anului 2024 de către birourile vamale au fost emise 145 de Decizii de regularizare pentru încheierea din oficiu a regimului vamal de admitere temporară pentru mijloacele de transport cu termenul de admitere temporară expirat și încasarea drepturilor de import în baza art.318 alin. (5) și (6) Cod vamal. Astfel, în baza Deciziilor de regularizare menționate au fost calculate 37,75 mln. lei suma drepturilor de import, iar 1,86 mln. lei (4,93%) au fost achitate drepturile de import.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege are un impact pozitiv asupra sectorului privat. Anularea sumelor restante (datorii vamale + penalități) determină o reducere imediată a poverii financiare pentru beneficiarii vizați. Totodată se evită contestații, litigii și costuri judiciare sau extrajudiciare în sarcina persoanelor fizice.

Posibilitatea de amânare sau eșalonare a datoriilor față de CNAM va permite contribuabililor să își gestioneze mai eficient fluxurile de numerar și obligațiile fiscale, evitând executarea silită și acumularea de penalități. Această flexibilizare contribuie la crearea unui mediu fiscal mai prietenos și încurajează conformarea voluntară.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Adoptarea proiectului de lege poate avea diverse implicații asupra gestionării și protecției datelor cu caracter personal, în special în contextul procesării informațiilor referitoare la persoanele fizice beneficiare de facilități vamale sau de asigurare medicală.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Adoptarea proiectului de lege poate avea un impact pozitiv asupra echității și egalității de gen, în special prin măsurile care vizează persoanele vulnerabile, inclusiv femeile.

Prin reglementările incluse în proiect, se asigură că toate persoanele beneficiază de tratament echitabil în contextul facilităților fiscale și al serviciilor de sănătate, reducând riscurile de discriminare bazată pe gen, statut socioeconomic sau dizabilitate.

5.Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Nu este aplicabil.

6.Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a Parlamentului (www.parlament.md).

7.Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art.35 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art.37 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

8.Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu este aplicabil, nu necesită operarea modificărilor în alte acte normative existente.

9.Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea Legii urmează a fi realizată de către Ministerul Finanțelor împreună cu Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat.

**Deputat în Parlament
Radu MARIAN**